

GAZETA KRAKOWSKA

N^{ro} 40.

z KRAKOWA DNIA 18 MAJA 1825 ROKU WE SRODE.

Z Warszawy d. 9 Maja.

Rocznica Urodzin Jego Cesarzewickiej Mości Wielkiego Xiążęcia Konstantego uświetniona obecnością Najjaśniejszego Cesarza i Króla, obchodzoną była dnia wczorajszego w stolicy Królestwa Polskiego z jak największą uroczystością. W godzinach rannych odbyło się nabożeństwo w Kaplicy Zamkowej, także w Kościele Metropolitalnym S. Jana, na którym znajdowały się Władze krajowe, tudzież lud licznie zebrany, błagający Przedwiecznego o długie i szczęśliwe lata całego Najjaśniejszego Cesarzowskiego D. mu. — Po skończonej paradzie wojskowej, Władze krajowe i Reprezentanci na Sejm do Warszawy przybyli, mieli zaszczyt znajdować się na pokolach w Zamku. — Wieczorem dany był wielki bal u J. O. Xięcia Namieśnika, uświetniony obecnością Najjaśniejszego Monarchy, tudzież Jego Cesarzewickiej Mci Wielkiego Xiążęcia. Wieczorem miasto było oświetlone.

W Imie Najświętszej i Nierozdzielnej TRÓJCY.

Gdy układ dodatkowy z dnia 7 s 19 Grudnia 1818 r. przestał już obowiązywać, Najjaśniejszy Cesarz Jegomości Wszech Rossyji, Król Polski, i Najjaśniejszy Król J. Mości Pruski szczerą ożywieni chęcią przywiedzenia do skutku rozporządzeń Traktatu zawartego w Wiedniu dnia 24 Kwietnia (3 Maja) 1815 r. tyczących się żeglugi i handlu, i pragnąc razem rozciągnąć dobroczynne skutki tych rozporządzeń na właściwych swoich poddanych, przez przyłączenie w nich odmian za wspólną ugadą potrzebnemi uznanych, mianowali Pełnomocnikami swemi:

N. Cesarz Wszech Rossyji Król Polski
J. Pana Pawła Barona de Mohrenheim
&c. &c.

N. Król Pruski J. Pana Chrystyana Gontier Hrabiego de Bernstorff &c. &c.
którzy zgodzili się na warunki następujące:

Wzajemne obchodzenie się z poddanymi.

Artykuł 1. Poddani Rossyjscy i Polscy w Prussach tak jak poddani Pruscy

w Rosyi i Polsce, uważani ciągle będą w równi z poddaniemi królowemi we wszelkich stosunkach handlowych. Rozumie się wszakże, iż poddani Róssyjscy i Polscy w Prússach równie jak Prúscy w Rosyi i Polsce, ulegać będą królowym prawom i urządzeniom handlowym.

Art: 2. W każdym przypadku gdzieby poddani jedney z Wysokich stron umawiających się uznali korzystnem sprzedać swoje towary w miastach zostających pod panowaniem drugiej, osobie nie będącej mieszkańcem osiadłym tychże Miast, obowiązani będą używać pośrednictwa Kupca Obywatela miejscowego, stosownie do praw i urządzeń handlowych istniejących.

Art: 3. Opłaty składowego od towarów przewoźnych (*droit d'entrepot*) przeładowania frachtu (*de rompre Charge*) składu towarów zagranicznych (*d'étape*) i inne opłaty i przywileje uciążliwe podobnego rodzaju niniejszą Konwencją zniesione w miastach i portach obojdwóch Mocarstw, nie będą mogły być przywroczone na szkodę obustronnych poddanych.

Żegluga.

Art: 4. Co się tycze żeglugi na rzekach obu Państw spławu, użytku drog do holowania szluz i kanałów, tak istniejących obecnie jak tych, które w przyszłości utworzone być mogą, poddani jedney z Wysokich umawiających się Stron uważani będą w Państwach drugiej w zupełnej równości z królowemi.

Art: 5. Żegluga na Wiśle, Niemnie i rzekach, które do nich wpadają, będzie wolną od opłat. Te, które pobieranemi być mają na kanałach, miastach, szlu-

zach i innych tegoż rodzaju zakładach, będą wywieszane w miejscach do pobierania opłaty przeznaczonych.

Zapasy żywności dla żeglujących.

Art: 6. Będzie obustronnie wolno żeglującym wprowadzać bez opłaty celnej na statkach swoich zapasy żywności potrzebne dla ludzi do żeglugi użytych.

Przy wejściu do krajów obulwu Stron umawiających się, Szyper statku złoży szczegółowe zeznanie tych zapasów które ulegają opłacie.

Na łodzi do statku należącego liczyć się będzie na każdy dzień dwa funty chleba lub krup, albo też 1/32 korca szocewicy lub grochu, półwierci funta suszonego lub wędzonego mięsia.

Do czasu potrzebnego na podróż statku tam i na powrót, doliczać się będzie przeciąg trzech tygodni, na zatrzymanie się w miejscu przeznaczenia.

Po odbytej rewizyi, duplikat powyższego zeznania wydanym zostanie Szyperowi statku i służyć mu będzie za dowód, bądź w miejscu przeznaczenia, bądź przez przeciąg podróży.

Handel.

Art: 7. Wyokie umawiające się Strony, uznają całą rozciąłość korzyści, jakoby zapewniło przyjęcie zasady handlu zupełnie wolnego, i któryby w żadnej swej części nie był obciążony opłatami wyrównyującami zakazom. — Gdy jednak nader ważne okoliczności są na przeszkodzie zupełnemu i bezpośredniemu przystosowaniu tej zbawiennej zasady, obojwa Mocarstwa dla uprzątnienia wszelkiej wątpliwości względem dobroczynnych swoich zamiarów, zgo-

dziły się na rozporządzenia wyszczególnione w artykułach poniższych.

Handel wychodowy.

Art: 8. Obustronne Rządy, każdy stosownie do swego systematu handlowego, zachwują sobie prawo stanowienia o wszystkim co się tycze wywozu przez granice, które rozdzielają kraje.

Gdyby jednak wywóz towaru lub produktu takiego, dziś dozwolony, był w przyszłości wzbronionym lub wyższą opłatą obłożonym, wtedy stosownie do prawideł ścisłej słuszości, będzie mianym wzgląd na umowy zawarte w formach przepisanych między obustronnemi poddanemi, przed ogłoszeniem tego zakazu, lub podwyższeniem opłaty.

Handel wchodowy.

Art: 9. Co do handlu wchodowego ten mięzy Państwami obudwóch Wysokich umawiających się Stron, odbywać się będzie stosownie do rozporządzeń ogólnych, obiętych właściwemi Taryffami obowiązującemi przez ciąg trwania obecney Konwencyi. — Nie będzie wolno odwołać się do umów oddzielnych, któreby były przedmiotem osobnem Konwencyi z jedney i drugiey strony zawartych lub zawrzeć się mających z innem obcem Mocarstwem.

Z b o z a.

Art: 10. Zboża z Rossyi i z Polski wprowadzane Wisłą i Niemnem, będą podlegać tylko następującym opłatom, przy ich wchodzie pobierać się mającym:

a) od korea (Scheffel) miary Berlińskiej pszenicy, krup, grochu, lub innego zboża nie wyszczególnionego pod literą b., cła konsumucyynego i

tranzytowego i dwa srebrne grosze, czyli cztery talary od lasztu (60 Scheffel).

b) od korea (Scheffel) teyże miary żyta, ięczmienia i owsa, tylko cła tranzytowego poł srebrnego grosza czyli talar od lasztu. (60 Scheffel).

Zboża wyszczególnione pod literą a. będą mogły być sprzedawane lasztami na spożycie wewnętrzne, bez żadnego innego cła lub opłaty jakiegokolwiek, bądź wprost, bądź pośrednio na korzyść Skarbu idącej, ja to od punktów deklaracyynych Toruń i Schmalleninken, we wszystkich miastach nad Wisłą i Niemnem leżących, aż do portów Gdańska, Elbląga, Krolewca i Memel włącznie.

Zboża wchodzące na rzekę Bideg ulegać będą ogólnym opłatom konsumucyynym, z potrąceniem tego, co opłaconem zostało przy wejściu Wisłą.

Zboża pod literą b. tylko o tyle będą mogły być sprzedawane w przechodzie i w czterech partach powyżey w wymienionych, o ile opłata ogólna konsumucyyna uiszczoną od nich zostanie, czy to na granicy, czyli też na jednym z Urzędów celnych wewnętrznych (Stetier Amt) wyjąwszy tylko przypadek wywozu z kraju.

Właściciele takowego zboża obowiązani będą składać kaucyją bądź w gotowiznie, bądź w ważnych papierach, wyrównywalącą różnicę między opłatą konsumucyyną, a cłem tranzytowem; kaucyja ta wrocana im będzie jak tylko zboże złożone lub sprzedane zostanie na rzecz Kupca miejscowego, który w tym przypadku, sam tylko będzie odpowiedzialnym Rządowi za ich wywóz z kraju lub za uiszczenie opłaty konsumucyyney.

Art. 11. Od zboża wprowadzonego przez każdy inny punkt granicy Pruskiej, pobierana będzie opłata powszechna przez czas trwania niniejszej Konwencji, przepisana Taryfą obecnie obowiązującą dla ziem prowincyi wschodnich.

Również od zboża wprowadzanego z Pruss do Rossyi i do Polski, pobierane będą opłaty ogólne podług Taryff Rossyjskiej i Polskiej.

W Królestwie Polskiem cła od zbóż Pruskich nie będzie przewyższać opłat pobieranych w Prussach od zbóż Polskich.

Komory Celne.

Art. 12. Komory Rossyjskie w Jurburgu i Połudze, stałą się Komorami I-szej Klasy i upoważnione będą do przyjmowania i ekspedowania wszelkich przedmiotów, których wprowadzenie nie jest lub nie będzie ogólnie zabronionem przez obowiązujące Taryffy, wyjąwszy Rum, Arak, Wódki, Sukna, Połskienka i Kazimierki.

Wprowadzanie towarów nie zakazanych ogólnie, będzie mogło mieć miejsce za tą samą opłatą i pod temi samymi warunkami, pod jakimi prawa krajowe dozwalały tymże towarom wchodu przez porty morza Bałtyckiego. — Gdyby nowy jaki zakaz ogólny w Państwie Rossyjskiem nastąpił, takowy zastosowanym będzie do Komor w Jurburgu i Połudze.

Art. 13. Pomiędzy Królestwem Polskiem a Prussami, ustanowione będą następujące Komory I-szej Klasy (Haupt-Zollämter)

w Polsce.
Kucharskiński.

w Prussach.
Schmalenmieschen.

Wierzbolów.	Stallopöh en.
Kołno.	Johannisburg.
Mława.	Neydeburg.
Lubicz Polski)	
Nieszawa)	Toruń.
Sławowo.)	
Słupce.	Strzałkowo.
Pyzdry.	Pogorzelice.
Kalisz.	Podkoie pod Skalmierzycami.
	Podzamecze.
Wieruszów.	Landsberg.
Praszka.	

Art. 14. Komory I. Klasy w Królestwie Polskiem będą upoważnione do wpuszczania wszelkich przedmiotów, których wprowadzenie nie jest lub nie będzie ogólnie zabronionem przez Taryffę tegoż Królestwa.

Art. 15. Władze Administracyjne Rządów właściwych, porozumieją się w przeciągu trzech miesięcy od dnia wymiany Ratyfikacyow niniejszej Konwencji, względem ustanowienia dostatecznej liczby Komor drugiego rzędu na granicach między Polską a Prussami.

Obustronne Rządy achowują sobie nadać tym Komorom atrakcyje zdolne ułatwić drobny handel, a szczególniej codzienne stosunki miejsc nadgranicznych.

W tym celu, wyjęte będą z pod wszelkiej opłaty Cła wchodowego i konsumowego następujące przedmioty:

Trawy, siano, słoma, leguminy świeże, cykorya surowa, brukiew i rzepa, drób, i drobna zwierzyna świeża, wszelkiego rodzaju ryby świeże, iaja, nabiał, drzewo opałowe, wiezione na osi, drzewo nieobrobione krajowe nie przeznaczone do splawu, gałęzie i miotły, łozina, trzcina, piasek, glina, margiel, turf i świeże owoce.

Stosunki pograniczne.

Art: 16. Również ułatwione będą i te tylko można komunikacye między mieszkańcami i busemiami okolic pogranicznych między Polską i Prusami, którzyby byli w potrzebie przejeżdżenia dla interesów wsi wsiach i na jej marki do sąsiedzkiego Państwa. Mosty i drogi poboczne, usnane w tym celu za potrzebne, będą do dobrego stanu przywożone i utrzymywane z przyzwolitą starannością.

Rządy Polski i Pruski zachowują sobie jednak porozumieć się względem urzędzenia polcino-administracyjnego, które przypisze sposób komunikacyi i wszelkich stosunków posiadłości granicą przeciętych, tak, ażeby wszelkiemu nadużyciu zapobiedz.

Tranzyt.

Art: 17. Wszelkie towary wprowadzane do Pruss przez granicę wschodnią od morza Bałtyckiego pod Memlem aż do Wisły włącznie i przeznaczone do wyjscia przez porty Gdańsk, Elbląg, Krolewicz, i Kłajpede, lub wprowadzane przez też porty, a przeznaczone do wyjscia przez pomienioną granicę wschodnią, podlegać będą jedynie opłatom wskazanym załączoną Taryfą w języku Niemieckim.

Art: 18. Wszelkie towary wprowadzane przez granicę wschodnią Pruss od Wisły z wyłączeniem też, aż do Okręgu Wolnego Miasta Krakowa, i przeznaczone do wyjscia przez granicę morską i zachodnią, i na odwrot, nie będą ulegać opłatom tranzytowym wyższym nad te, które są wskazane Taryfą ogólną z dnia 29 Grudnia 1824 roku; same tylko przedmioty ulegać opłacie ogólnej

pół talara od centnara brutto, wyjęte są od tego zastrzeżenia.

Art: 19. Tranzyt przez Królestwo Polskie pozostanie zupełnie dozwołonym i wolnym od wszelkich opłat w wszystkich kierunkach istniejących lub istnieć mogących, bądź że przedmioty handlowe przechodzą tylko przez toż Królestwo z jedney części Pruss do drugiej, bądź że są przeznaczone do przejścia przez inne punkta granic Polskich.

Art: 20. Rządy Rossyyski, Polski i Pruski zachowują sobie przedsięwzięcie środki przywoite, dla zapobieżenia, ażeby przedmioty na tranzyt przeznaczone, nie były użyte na konsumecyją wewnętrzną.

Art: 21. Co do tranzytu drogą z Brodów do Odessy, rozporządzenia Ukazu z dnia 14/26 Sierpnia 1818 r. pozostają w swej mocy.

Konsulowie.

Art: 22. Dla postawienia Konsulów i Agentów handlowych obustronnych Państw, w możności czuwania nad wykonaniem niniejszey Konwencyi, będzie im wskazana w mieyscu ich Urzędowania władza, z którą znosić się mają, i która przyjmować będzie reklamacye, iakieby stosownie do swych obowiązków czynić były w potrzebie.

Trwanie Konwencyi.

Art: 23. Niniejsza Konwencya trwać ma lat dziewięć, licząc od dnia wymiany Ratyfikacyi. — Sześć miesięcy przed upłynieniem tego terminu Wysokie umawiające się Strony zniosą się z sobą względem iey przedłużenia jeżeli tego uznają potrzebę. — Rozumie się, iż w przeciwnym razie miały być zawsze wzgląd na zasady, które przewodniczy;

ly w zawarciu Traktatu podpisanego w Wiedniu dnia 21 Kwietnia (3 Maja) 1815 roku względem żeglugi i handlu.

Ratyfikacya.

Art. 24. Niniejsza Konwencya ratyfikowana będzie, i Ratyfikacye jej zamienione zostaną w przeciągu tygodni sześciu lub wcześniej jeżeli można.

Działo się w Berlinie dnia 27 Lutego (11 Marca) 1825 r.

(L. S.) (podpisano) *Baron de Mohrenheim.*

(L. S.) (podpisano) *Hr. de Bernstorff.*

Za Zgodność:

Radca Nadworny, Drugi Sekretarz Po-
leceń Jego Cesarzowiczowskiej Mo-
ści Wielkiego Xięcia Konstantego,
Naczelnego Wodza:

(podpisano) *de Gessler.*

Za Zgodność:

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady

(podpisano) *Kossecki.*

Za Zgodność:

Kruszyński.

Z Paryża d 3 Maja.

Wczorayszy Monitor ogłosił ustawę o znizeniu wieczystej prowizyi, wraz z rozporządzeniem Królewskiem, że zamiana starych za nowe papiery rozpocznie się d. 6 b. m.

Do izb wniesiony został projekt do ustawy upowazniającej miasto Reims do wypożyczenia 80,000 Fr. na zastąpienie kosztów uroczystości koronacyi.

Podług rozporządzenia Ministra wojennego wniesiony jest w każdym pułku jazdy stopień rotmistrze.

P. Michaut, który za Ludwika XVIII rznął stule na monety, odebrał także zakazanie wyrznięcia stęplów na bicie się

mającą nową monetę za terażniejszego Króla. Od 20 b. m. zacznie się bicie nowej monety z popieraniem terażniejszego Króla, którey pod rokiem 1824 wybitey zostanie za 4 mill. Fr.

Delfinowa pojechała do Beauvais i po drodze odwiedziła w Liacourt Xcia de la Rochefoucault - Liacourt; obejrzała liczne fabryki, które szanowny ten Mąż założył. Odwiedzenie to było poniekąd dla tego starca wynagrodzeniem za doznana w roku zeszłym niegrzeczność od Ministra Corbiere.

Towarzystwo do zachęcenia krajowego przemysłu odprawiło przed kilku dniami pod prezydencyją Chaptala publiczne posiedzenie. Dwa złote medale pierwszy klasy przyznane zostały następującym Mężom: P. Crespeliz Arras, za fabrykowanie cukru z buraków, i P. Manby i Wilson, za przywiezienie Angielskich machin. Fabryka P. Crespeliz dostarcza rocznie po 150,000 funtow cukru, i warsztat jego jest zawsze dla szukającego w tej mierze nauki otwarty, odwiedził go nawet jeden Xzc z Ukrainy, który chciał się nauczyć robienia cukru. Wymyślił on mnóstwo pojedynczych urządzeń, które bardzo skracają robotę. Panowie Manby i Wilson za wywiezienie potajemnie z Anglii machin i robotników skazanemi zostali podług ustaw Angielskich na zapłcenie 2000 Fs. (80,000 ZłP.) i one zapłacili. Teraz odesłali Angielskich swoich robotników i używają Francuzkich, którzy doskonale pierwszych zastępują. Posuwacz karry wkrótkim czasie taką samą uczynił im usługę, jak Angielski gisser, kto.

remu codziennie po 22 Fr. płacić musieli. Pomiędzy przedmiotami, które z tej okazji w salach towarzystwa wystawionemi były, uważano zegar P. Wagera, który przeznaczony jest dla domu Neckera, i ma tę zaletę, że zapomocą koła sam się nakręca; przenośną gazową lampę; kwiaty z fiszbeinu P. Loisel, który to dzieło kunsztu bardzo udoskonalił.

Na Jubileuszu przed 25 laty znajdowało się w Rzymie 3000 pielgrzymów Francuzkich, a na terażniejszy żaden nieprzybył.

P. Ugarte, przeznaczony na Posła Hiszpańskiego w Turynie, znajdował się jeszcze dnia 24 Kwietnia w Baionie. Wszystkie wojska z oddziału nad wyższym Ebro stojące powróciły już do Francji. Osada z Koruny przybędzie d. 16 Maja do Baiony.

Podług Dziennika Gwiazda Xzę Wittgenstein oczekiwany jest jako nadzwyczajny Posel Króla Pruskiego na koronacyją do Reims.

Z Londynu d. 29 Kwietnia.

Na wczorayszem posiedzeniu niższej izby Parlamentu wniesionych zostało kilkanaście próśb za uchylem i utrzymaniem ustaw zbożowych. P. Whitmore wniósł potem o przejrzenie tych ustaw. Nie zgadzają one się (mówił) z terażniejszym wolnym systematem handlowym, który Anglija przyjęła, i muszą być niezwłocznie rozważone, aby tak ludny kraj, jakim jest Anglija cieszyć się mógł obfitością i nie doznawał niedostatków, który nam zagraża. Zmniejszają się zapasy zboża i cała nadzieja polega na przyszłych urodzajach. Z graniczne kraje stosując się do targow An-

gielskich nie zabrały w ostatnich latach tyle zboża ile pomne czasy. Handel zbożowy powinien być wolny. Ustawy nasze miały szkodliwy wpływ na rolnictwo Europejskie. W maiey ludnych krajach, w których mieszkańcy powiększey części z rolnictwa żyją, leżą obszerne grunta odlogiem lub obrocone są na pastwiska. My jesteśmy przyczyną nędzy, która tam panuje. (Tu odczytał mówca kilka listów z Gdańska.) Przez ograniczenie wyprowadzenia zboża zmniejszyło się tam także o połowę używanie osadańczych płodów i ręko-dzielnych Angielskich towarów. Przy nienaturalnym stanie cen naszego zboża względem innych krajów, wydad także z kraju nasze kapitały. Rozległością naszego kraju i ludnością nie możemy się równać z innymi krajami; jedyny sposób utrzymania się z nimi w równej linii jest nasz kapitał i zręczność naszych ręko-dzielników. Wszystkie kraje Europejskie, które dawniey podobnego trzymały się systematu, doznały, i k. n. p. Hollandyja, smutnych skutków. Lud Angielski wie dobrze, iż terażniejsze ustawy względem zboża nie mają innego celu jak podniesienie czynszów dzierżawnych i zubożenie najsłabszej i przeważającej w kraju klasy ludzi. Podatki, które padają na własność gruntową opłacane są z zysków pobieranych od konsumującej klasy. Nałożony cło po 10 szylingów od kwarteru pszenicy, po 5 od jęczmienia, po 3 od owsa; a będąc rolnik dostatecznie zasłonięty. Boleźń wielkiego nawozu zboża jest bezzasadną. Zmiana dotychczasowego systematu jest konieczną i powinna być teraz bez obawy przedsięwzięta, gdy rolnictwo,

fabryki i rękodziela znajdują się w stanie kwitnącym. W noszę więc, aby izba zamieniła się w wydział, dla rozważenia ustaw względem zboża. — Gdy wielu członków mówło przeciw wnioskowi, że niemoże być przedsięwzięty dopóki dzierżawcy wysokie opłaty podatki, zabrał głos P. Huskisson. «Zgadzą się (rzekł) z zacym Mowcą (P. Whitmore) na ogólną zasadę, iż handel zbożowy powinien równy doznawać wolności iak inne odnogi handlu naszego; lecz nie sądzę, aby teraz dogodny czas był do roztrząsania tego przedmiotu. Ustawy zbożowe pozostać się niemogą, zwłaszcza, gdy w terażniejszej chwili, iak we Francyi i Niderlandach o połowę jest tańsze zboże iak u nas. Lecz zapominać nie należy, iż przez 40 lat wolny w Anglii był handel zbożowy i co rok bywał większa lub mniejsza ilość z stałego ładu wprowadzana, co od ostatnich 6 lat ustalo. Tym sposobem w krajach, z których prowadziliśmy zboże, wrosły znaczne zapasy. Jeżeli więc chcemy dozwolę wprowadzać obce zboże i zbożowe ustawy zmienić, tedy należy mieć wzgląd na kosztu produkcyi w owych krajach, nie na ceny, iakie produkujący po długim przetrwaniu wywozu otrzymać może. Dalej zważyć należy: iż jeżeli rolnicze kraje nie znajdą na swoje zboże pokupu, tedy wezną się do innych odnog produkcyi. Pozwalam sobie przywieść tu przykład, z którego okaże się iak w tym względzie myślę: Gdy łądowa wełna niebyła dla wysokiego cła do Anglii przywożona, spadła iey cena i była w kraju wyrobiana, i z grubemi suknamie mogliśmy, na Amerykańskich targach wyrównać w cenie łądowym rękodzielnikom. Skoro zaś cło od wełny zmizone zostało, podniosła się w krajach, które w nią obfitują, od 22 do 33 ZR. i zostaliśmy w stanie ubiegania się z niemi i wkrótce wyrugowaliśmy iey z naszych i Amerykańskich targów. Cierpiemy 60

do zboża na przedsięwziętych w r. 1815 środkach. Lecz coż począć przy tak wteikiej ilości skupionego zboża na obcych rynkach? Jeżeli krajowych rolników chcemy aż do pewnej ceny zastawić przy monopolium, tedy zachodzi pytanie przy iakiej cenie nastąpić ma wolny handel? Jeden z poprzednich Mowców wyraził: że przy 60 szylingach; lecz zostalibyśmy skupionem na stałym łądzie zbożem zalanemi. Jeżeli chcemy krajowych rolników cłem zastonić, tedy zachodzi znowu pytanie: czyli obce zboże ma być razem lub cząstkowo wpuszcane? I tak ze wszystkich stron zachodzą trudności. Wszelako powtarzam, iż tak zostać niemoże iak teraz jest, bo ustawy zbożowe r. 1815. wcale w innych okolicznościach były stanowione. Gdy atoli utrzymuję, że teraz nie jest czas do ich zmiany, nie rozumiem przeto, aby do przyszłych posiedzen wszystkie trudności usunięte zostały. Uszydliliśmy już wiele dla wolności handlu, lecz niepodobna wszystko razem zrobić. Gdybyśmy zaczęły system t daley posunęły, mogłyby niciakie zayść trudności. Należy więc oczekiwać czyli nienastąpią, a jeżeli nastąpią pomysłić iak je odsunąć. Rząd musi się jeszcze nad wielu innemi rzeczami zastanowić. Wemy, że niektóre kraje znajdują się w przykrym położeniu, iż niewpuszczamy ich zboża, i dla tego nawet zabroniły wprowadzania do siebie rękodzielných naszych towarów. Zastanowić się więc należy, czyli niewypadnie do nich przemówić: nie dozwolimy wam wolnego handlu zbożem jeżeli nie będziecie wpuszczali naszych rękodzielných towarów. I to jest także jedną z przyczyn, dla których wypada odwlecz zmianę zbożowych ustaw. Tu mówił P. Huskisson, że duch spekulacyi opanował teraz wszystkie umysły i zmiana w mowie będących ustaw nowy nadałaby mu ruch; tych którzy mają do rozrządzenia pieniądze naboimnal, aby zapatrywali się na obce kursa, a banki krajowe zaklinał, aby pieniądzy swoich nie pożyczaly na nierozsądne i za spieszno przedsiębrane spekulacye. — Po nielakich jeszcze sporach wniosek P. Whitmore został 140 głosów przeciw 40 odrzucony.

DODATEK

DO N° 40.

GAZETY KRAKOWSKIEJ

Z KRAKOWA DNIA 18 MAJA 1825 ROKU WE ŚRODĘ.

— Z Krakowa. —

Towarzystwo Nauk

z Uniwersytetem Jagiellońskim związane.

Uwielbiając uroczyste wiekopomną wspaniałość Krola Władysława Jagielly, który dawał Oycowską opiekę wszystkim Umiejętnościom, i upatrując w nich wylewne źródło pomysłności ludzkiej, dla większego pożytku dawną Akademią z Miasta Kazimierza przeniosłszy, w samą Stolicę Krolestwa dotąd trwającym przybytkiem Muzy Polskie opatrzył, odbędzie celem uwiecznienia tak drogiej Rodakom pamiątki w drugi dzień Zielonych Świątek, to jest na dniu 23 m. i r. b. w Sali Jagiellońskiej zwanej o godzinie 11 przed południem posiedzenie publiczne; na którym W. Feliks Słowinski Professor i Doktor O. P. czytać będzie rozprawę: "O początkach Prawa Natury i istotnych różnicach, między dawnym i dzisiejszym stanem tej umiejętności.

Dań w Krakowie d. 18 Maja 1825.

Paweł Czaykowski,
Sekr: Towarz: Nauko:

Z Wiednia d. 9 Maja.

Gazeta Medyolańska donosi z Mantui d. 30 Kwietnia: N. Cesarz nasz w towarzystwie Arcyksięcia Franciszka Karola o godzinie w poł do rano przybył do tego miasta, gdzie powitany był przez Arcyksięcia Wicekrola i jego dostojną Matronkę, która przed godziną tam przybyła. N. Cesarzowa z Arcyksiężną Zofią przybyła w kwadrans po godzinie rano do tegoż miasta. Wszystkie mięscowości między Weroną i Mantuą, przez które Najjaśniejsi Państwo przejeżdżali, przyozdobione były kobietami, kwiatami i tryumfalnymi bramami. NN. Cesarstwo przed bramą miasta przyjętemi byli od mnóstwa powozów, które towarzyszyły ich wjazdowi do miasta. Liczne zebrane tłumy ludow okazywały okrzykami swą radość.

J. C. K. M. uchwałą swoją z d. 7 Kwietnia r. b. udzielić najjaśkawiej raczył Sekretarzowi poselstwa swiego przy Kr. Francuzkim Dworze, Hr. Maurycemu Dietrichstein. godność Szambelana swojego z uwolnieniem od tacy.

Z Madrytu d. 21 Kwietnia.

Rodzina Królewska bawi jeszcze w Arantuez. Wczoray odiechł Xę Maxymilian Saski z swą córką Xężniczką Amalią do Walencyi, zkąd uła się przez Barcelonę i Narbonne do Tuluzy.

J. K. M. (podług Dziennika Gwiasta) posłał onegdzy Ministrówi Zea Bermudez wyrok względem ścisłego zachowania kardynałnych praw krainowych: "Dowiedziałem się z boleścią (wyrządzone jest w tym wyroku), że od niejakiego czasu rozsiano podstępnie zatrważające wieści, iakoby mnie przez przymus lub namowę naklonić chciano do zaprowadzenia zmiany w dawney i szanowney konstytucyi państwa moiego, ograniczającej Królewską moją Władzę. Oświadczam przeto, iż niezmiennem moim postanowieniem jest utrzymać w całej swojej obszerności prawą moją najwyższą Władzę; tak iż ani teraz, ani w przyszłości najmnieyszej części z niey nieustąpię, i nigdy utworzenia iżb lub podobaych instytucy, sprzeciwiających się naszemu ustawom i zwyczajom, niedopuszczę. Jestem oprócz tego nayuroczyściey i naywyraźniey zapewniony, że Wysocy moi Sprzymierzyńcy, którzy dali mi tyle dowodów szczerey swey miłości i pomocy do utrzymania dobra moich poddanych, starać się i nadal będą o utrzymanie prawey i Monarchiczney powagi moicy korony, bez radzenia lub zachęcenia mnie do najmnieyszey zmiany rządu moiego. Oświadczam niemniey, że postanowiłem ustawy kazać najsćisley wykonywać i zadnych nadużyć nie ścierpię. Gwałty i szkany nie powinny zajmować miejsca sprawiedliwości, i ktokolwiek pod pozorem przywiązania do mey osoby, do-

puści się wesp słuszeństwa, nie ujdzie zasłużoney kary. Ścisłe dopełnienie ustaw i uszanowanie dla Władz są zasadą porzątku i dobrego mienia mieszkańców", i c. d.

D. 15 b. m. w południe jeden członek woyskowy Madryckiey komisyy przybył z znacznym oddziałem woyska przed lekarską szkołę S. Karola i żądał wydania sobie wszystkich uczniów z Biskai i Nawarry. Było ich 16 i wszyscy zaprowadzonemi zostali do nieyskiego więzienia.

W Brihuegi Kościele odbywało się w tych dniach uroczyste nabożeństwo, na którym znajdowali się Korregidor i Władza miasta. Wśród nabożeństwa krzyknęło kilku z ochotników Królewskich: *fuera los negros* (za drzwi konstytucyoniści!) Korregidor nakazując im naderemnie spokojność, krzyknął z swey strony: *favor ale re* (pomoc dla Króla!) Wiele ochotników przyłączyło się do urzędnika; lecz większa ich część zostawała w uporze. Przyszło więc do formalney bitwy; burzyciele wypartemi z kościoła zostali i uciekli w pole. Dagnano ich 36, z których 16 do tuteyszego więzienia przywieziono.

W Mauresa utworzyło się taje towarzystwo na wyrznięcie d. 17 b. m. w Manresa i Sellen wszystkich stronników konstytucyi. Gubernator i Prezes sądu dowiedziawszy się wcześniey o tym zaboyczym zamachu zapobiegli onemu. Wszystkie jednak do zamordowania spisane osoby, nie sądząc się bydyć bezpiecznemi, wyniosły się do inaych mieyse.

D. 9 b. m. woyska Francuzkie wyszły z Hostalrich (w Katalonii) z czego ucieszyli się mieszkańcy. Jednak radość

ich niedlugo trwała, gdyż Władze rządowe nie przysposobiły potrzeb dla osady Hiszpańskiej, i skoro ta weszła, musiało miasto złożyć składkę, nazajutrz więc zaraz żalowano odejścia Francuzów.

Od brzegów Menu d. 4 Maia.

W Frankforcie w wielkiej sali Muzeum towarzystwo badaczy natury przez Senckenberga założone, obchodziło d. 1 b. m. publicznem posiedzeniem rocznicę swojego założenia. Popiersie Senckenberga przez tamtejszego młodego Artystę Krampfa zrobione, i obraz wystawiający jego towarzysza podróży Hay, otoczone roślinnemi grupami były pierwszy raz wystawione.

Znany Jenerał Angielski Congreve, który obiecał już wiele miast Niemieckich w celu zaprowadzenia w nich gazowego oświetlenia, przybył d. 30 Kwietnia z licznym orszakem do Frankfortu.

Podług najnowszych doniesień o iarmarku Lipskim tak tam był wielki pokup na towary, iż niemożna ich było po tych cenach dostać, po których na wprzód ukończonym Frankfortskim sprzedawane były. Kupiec z ostatniego miasta, handlujący wełnianemi towarami, musiał tam nieprzygotowane jeszcze białe sukna z zachodnich i południowych Pruss o 20 od sta drożey zapłacić, niżeli je na iarmarku w swoim mieście sprzedawał. Wełny wcale nie było, tak iż spodziewać się należy większego jej zdrożenia. Zikupujących towary zagranicznych kupców było dosyć na tym iarmarku.

Nadeszłe z Angielskich i Hollenderskich portów listy donoszą, iż tam cen osadniczych towarów znacznie spadła. W Rotterdamie jest kawa tańsza

niżeli kiedy była, co przyczynią znacznemu jej z osad dowozowi. Cukier atoli, bawelna i indigo utrzymują się w wysokiej cenie.

D. 29 Kwietnia o godzinie 8 zrana wderzył piorun w były kościół zakonnic w Alsterkerke podczas nabożeństwa, i uszkodził go zewnątrz i wewnątrz. Siedemdziesiąt dwa letni Xiadz odprawiający Mszę S. właśnie co tylko S. Komunią ukończył, został od ołtarza odrzucony, naczynia Mszalne były uszkodzone, a ubr jego był w wielu miejscach aż do trzewików opalony, jednak zabity nie został. Służący do Mszy S. leżał na ziemi omdlały. Zniszczył się na nabożeństwie zabił ten piorun 80letniego starca, a wielu innych mniej więcej pokaliczył.

Dnia 16 i 17 Maia 1825 r.

Cena Zboż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1.	2.	3.	4.
	Zł. gr.	Zł. gr.	Zł. gr.	Zł. gr.
— Pszenicy	10 20	10 12	9 —	8 15
— Zyta	6 —	5 15	5 —	4 15
— Jęczmienia	4 15	4 12	4 —	3 24
— Owsa	4 24	4 12	4 —	— —
— Jagiel	19 —	18 —	17 15	17 —
— Grochu	5 15	5 —	4 15	4 —
— Rzepaku	— —	— —	— —	— —

W Gdańsku dnia 9 Maia.

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszeniczy	od Złp.	546	do	600.
Zyta	— —	240	—	270.
Jęczmienia	— —	210	—	228.
Owsa	— —	162	—	180.
Grochu	— —	270	—	330.

LOTERIA KRAIOWA.

W 138 Ciągnienu dnia 18 Maia r. b. w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numery następujące:

22. 84. 10. 79. 61.

Przyszłe 139 Ciągnienu dnia 25 Maia r. 1825 przypada.

D O N I E S I E N I A.

Sędzia Trybunału I. Instancyi W. M. Krakowa i Jego Okręgu,
Kommissarz upadłego handlu Stanisława Zamoyskiego.

Mając sobie złożonym bilans przez Kuratorów upadłości Handlu Stanisława Zamoyskiego PP. Antoniego Hölzel i Tadeusza Trzczyńskiego, w myśl Art: 40 i 42 Kod: hand: Księgi III Tyt: I. Roz: VI po spisaniu listy Wierzycieli, i tey oddaniu Trybunałowi wzywa Wierzycieli upadłego w Handlu Stanisława Zamoyskiego, jakimi są: Maryanna z Bartynowskich Zamoyska, Antoni Hölzel, Jakob Most, Samuel Szyje, Dominik Mastowski, Kolhory, Jan Kruczkowski, Tadeusz Trzczyński, Jan Nep: Gilg, Oswaldowa, Jozef Nowak, Dawid Tyle, Szymon Będa, Jozef Nowakowski z Zwierzeńca, Samson Holla, Leonard Beck, Libert i Syn w Wroclawiu, Fridrych Ertel w Wroclawiu, Franciszek Szponer w Oławie, Herberg i Henig w Sztetynie, Haytger & Comp: w Sztetynie, Pazurowski w Cieszynie, Xawery Hohedlinger w Warszawie, Jacqunsson i Syn w Warszawie, Gotti i Baumann w Warszawie, — Ktorzy dnia 23 Czerwca r. b. o godzinie 10 rano, mają się stawić przed podpisanym w miejscu posiedzeń Trybunału tu w Krakowie pod L. 106 przy Kościele S. Piotra, w celu udowodnienia tytułem Wierzytelnosci, oraz stosownie do Art: 44 Kod: Hand: Księgi III przedstawienia potroyney listy z listy Sędymkow tymczasowych. — W Krakowie dnia 7 Maja 1825 r.

(podpisano) Nowicki.

Zgodność z Oryginałem Świadczę
Skarżyński, Sekret.

W Krakowie przy Ulicy Grodzkiej w Domu pod L. 89 dnia 19 Maja r. b. o godzinie 9 rano licytacya ruchomości w drodze eksekucyiny odhędzie się, to jest: komoda, szaf, stolikow, kanap, zwierzciadeł, stolikow, lądzaftow, kufrow i innych rzeczy, zaraz za gotową zapłatę. — W Krakowie d. 9 Maja 1825 r.

Skorczyński, Kom: Sąd.

W Handlu pod Krzystoforami można dostać świeżo nadeszłych: Wody Egierskiej i Marienbadzkiej, Oliwy Toskańskiej naydelikatniejszego smaku, Herbaty zieloney, perelkowej i czarney; ostatnia w dwóch gatunkach pomiędzy ktoremi naywzborniejsza.

W Dobrach Myśliwczow w Królestwie Polskiem Województwie Kaliskim, Powiecie Radomskim o mil 13 od Krakowa, o 4 od Miasta Szczekocin, a o mil 3 od Miasta Włoszczowy położonych otwartemi zostaną w dniu 1 Czerwca r. b. tamże znajdujące się Wody Mineralne Żelazne u źródeł swych: jedne do picia, drugie do kąpieli wygodnie usposobione, a przez opinia tak zesłaney z Rządu Kommissyji Lekarskiej, iako też przez dobre skutki od wielu lat doświadczane, za powszechnie użyteczne uznane, gdzie także z powodu co raz liczniejszego zjazdu uczęszczających Wody te Osob w zeszłym roku wygodne nowe mieszkalne Domy wytworzeni, a na rok bieżący Ceny wszystkiego w stosunku do czasow terażniejszych trudnych znacznie zmniejszonymi zostały, a to w celu by przydywającey także dla zdrowia, lub zabawy Publicznosci pobyt równie dogodnym, iako i przez różne rozrywki i bale przyjemnym uczynić.

W Myśliwczowie d. 10 Maja 1825 r.

Tuchowicz, Insp: D. M.

Kąpiele siarczane w Krzeszowicach w Okręgu W. M. Krakowa oddawna skutkami lekarskiemi wstawione, rozpoczynają się d. 15 Maja r. b. Gimnasy lazienkowe: Pawillon, Dworki i Wysokie lazienki w Meble porządne zaopatrzone szczególnie wygodą i czystością zalecające się, a z względu na czasy cięższe, Cena mieszkan i lazienek o trzecią część niższą została. Piwnica i Lodownia do użytku wolnego bawiących na Kąpielach Gości są przeznaczone. W Pałacu dla zabawy publiczney zawsze otwartem, Bala i Kassyna uprzyjemnią Wieczory; także w Oberży mieszkania o trzecią część od dotychczasowey ceny dzienney, tansze, i Turytystom porządnie utrzymywana wszelkie Potrawy od Ceny Krakowskiej trzecią część taniej dostarczać obowiązana.

Osoby potrzebujące Kąpieli mineralnych żelaznych takież usłużone być mogą.